

ВИСВІТЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРОЕКТУВАННЯ МІЖВУЗІВСЬКИХ ОБ’ЄКТІВ КУЛЬТУРИ НА КАФЕДРІ ДИЗАЙНУ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ “ЛЬВІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”

© *Проскуряков В.І., Дмитраш О.Ю., 2014*

Проаналізовано навчальні, пошукові і конкурсні проекти, в яких будівлі міжвузівських об’єктів культури є засобом формування архітектурного середовища і громадського простору університетів

Ключові слова: міжвузівські об’єкти культури, університетський центр.

In this article it is listed training, search and competitive projects in which the building of intercollegiate cultural objects is a means of forming of the architectural environment and public spaces of universities

Key words: intercollegiate cultural objects , university center.

Постановка проблеми

Міжвузівський об’єкт культури, як і університетські культурні центри, є новими та маловідомими термінами вітчизняного архітектурного словника. Такі будівлі почали з’являтися на початку 90-х рр. минулого століття в університетах США [1] та сьогодні популяризуються у всьому світі. Ці заклади втілюють потреби та пріоритети розвитку сучасної вищої освіти. Сьогодні на території України немає окремих студентських та культурних центрів і комплексів із набором різних пізнавальних, навчальних, видовищних, дозвільних, дослідницьких, відпочинкових, розважальних об’єктів , які надавали б людині можливість активно відпочивати в одному місці.

Аналіз останніх наукових досліджень та публікацій

Впродовж останніх 10 років кафедра дизайну архітектурного середовища впроваджує напрям дослідження та проектування міжвузівських об’єктів культури та університетських культурних центрів. Результати цієї роботи відображено у публікаціях та тезах конференцій.

Формулювання цілі статті

Метою статті є огляд та аналіз навчальних, пошукових і конкурсних проектів міжвузівських об’єктів культури та університетських культурних центрів, розроблених кафедрою дизайну архітектурного середовища Інституту архітектури.

Виклад основного матеріалу

Напрямок проектування міжвузівських об’єктів культури та університетських культурних центрів виник на кафедрі дизайну архітектурного середовища Інституту архітектури Львівської політехніки на початку ХХІ ст. за ініціативи завідувача кафедри професора Віктора Івановича Проскурякова. Зважаючи на те, що такий напрям – розвиток університетських просторів – є недостатньо відомим в Україні, співробітники та студенти активно досліджують цю тему. Вивчають світовий досвід проектування та будівництва міжвузівських об’єктів культури,

аналізують публікації та наукові праці стосовно принципів архітектурної типології та побудови лаконічного простору таких будівель та комплексів.

Першим кроком на шляху вивчення теми стало виконання проекту на здобуття ступеня магістра студента групи ДАС-12 О.Ю. Дмитраш під керівництвом проф., д-р арх. В.І. Проскуракова та асистента кафедри ДАС І.М. Копиляка на тему “Принципи проектування університетських культурних центрів політехнічних шкіл Європи”. Результатами цього дослідження було визначення найважливіших функцій такого об’єкта (рис. 1) та номенклатури приміщень, що формують синтезовану структуру студентського і культурного простору [2] (рис. 2).

Рис.1 Функціональна палітра університетських та міжвузівських об’єктів культури

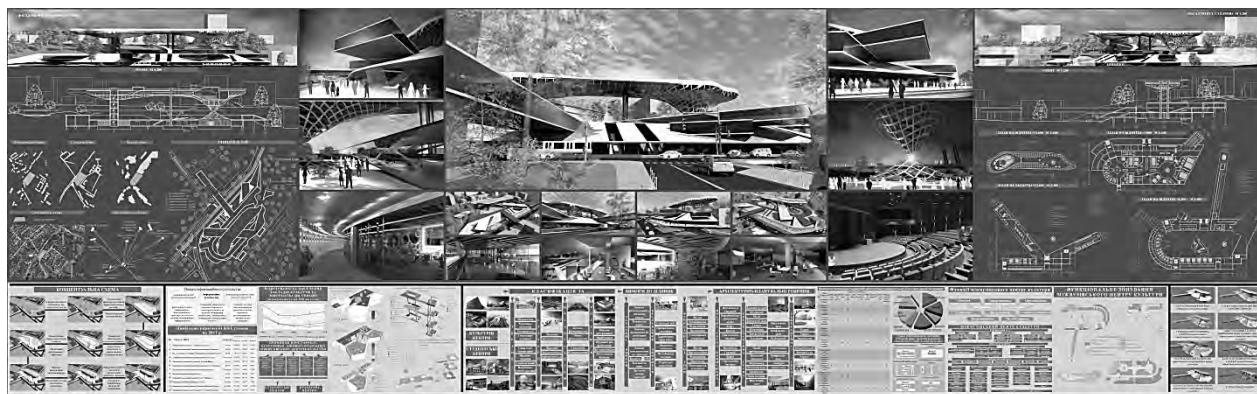
Рис.2 Номенклатура груп приміщень, що проектується у будівлях міжвузівських об’єктів культури

Наступним кроком став проект університетського культурного центру в середовищі кампусу Політехніки Свентокшиської, що в місті Кельце, Польща (рис.3). Було детально проаналізовано ділянки та визначено оптимальне місцерозташування, проєктований об’єкт має ще і функцію візуальної домінанти посеред університетської забудови 70-х років минулого століття.

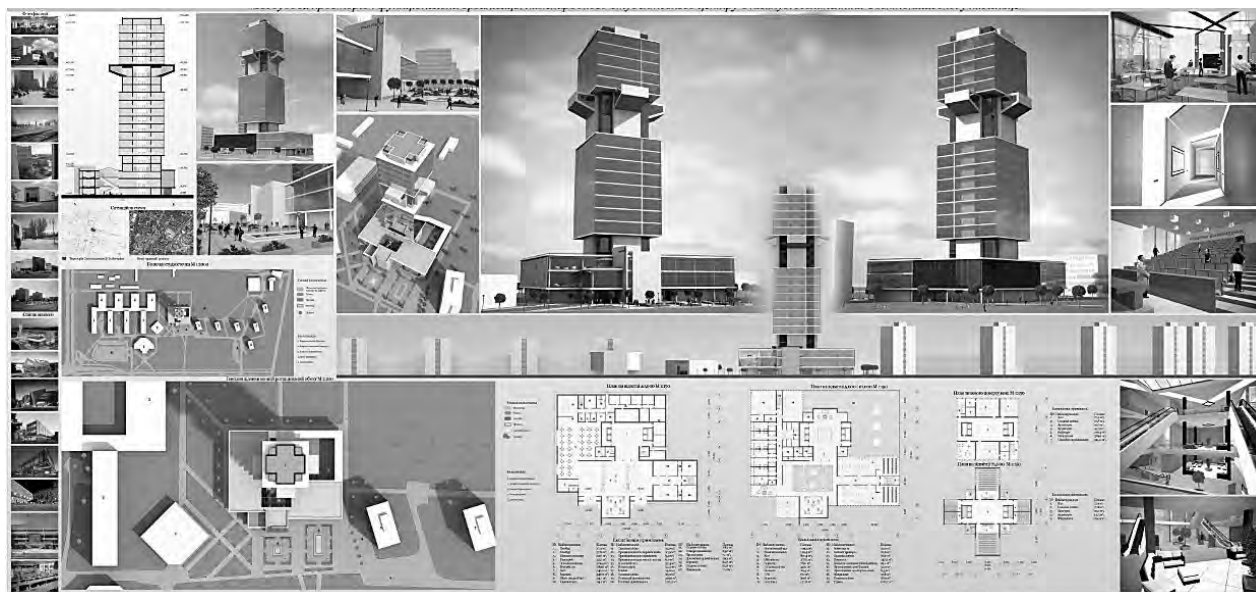

Рис. 3. Вигляд проектного університетського культурного центру в м. Кельце, Польща

Продовженням пошуків на цю тему став навчальний проект студента М.Б. Жигайла під керівництвом проф. В.І. Проскуракова і асистента І.С. Воронкової. Метою цієї магістерської кваліфікаційної роботи була організація міжвузівського центру культури у вигляді комплексу громадського призначення із рядом приміщень, призначених для різних наукових, культурних, видовищних, розважальних, організаційних цілей. Було запроєктовано приміщення аудиторій, лекторіїв, конференційних залів, медіацентрів, кінотеатру, театру, виставкового залу, адміністрації, радіостанції, приміщення кафе та бібліотеки [3] (рис.4). Також дослідженням цієї теми у дипломному проектуванні займалися Ю.В. Клапчук під керівництвом проф. В.І. Проскуракова і асистент І.М. Копиляк (рис. 5).

Рис. 4. Дипломний проект на тему “Принципи просторової дійової організації міжвузівських центрів культури” магістра архітектури М.Б. Жигайла, керівники: д-р арх., проф. В.І. Проскураков, асистент І.С. Воронкова, кафедра ДАС, ІАРХ, 2012 р.

Рис. 5. Навчальний проект на тему: “Побудова просторів і функціональна організація міжнародного студентського центру в кампусі Політехніки Свєнтокшиської”, виконав студент Клапчук Ю.В., керівники д-р арх. проф. В.І. Проскураков, асистент І.М. Копиляк, кафедра ДАС, ІАРХ, 2012 р.

Ще однією цікавою роботою слід визнати розроблений студентом О. Мосієвським навчальний проект під керівництвом проф. В.І. Проскуракова, асистента І.М. Копилака і аспіранта О.Ю. Дмитраш. Аналіз загального плану міста Львова та розташування університетів в його структурі дав змогу визначити місцезорозташування культурно-освітнього об’єкта для всіх студентів

міста. Обрана ділянка знаходиться в межах кампусу Національного університету “Львівська політехніка” поблизу зупинки громадського транспорту на вулиці академіка Сахарова. Архітектурний образ будівлі асоціюється з навчальними просторами, об’ємно-планувальне рішення вдало вирішує багатофункціональне призначення міжвузівського центру культури, що стане серцем студентського та наукового життя університетів Львова.

Будівля міжвузівського центру культури п’ятиповерхова, кожен поверх має своє функціональне призначення і гармонійно поєднується з іншими елементами будівлі. Запроектовано пішохідний зв’язок, який з’єднує зупинку громадського транспорту на вул. Сахарова із студентськими гуртожитками Львівської політехніки і проходить крізь будівлю.

Важливою складовою у вирішенні завдання стало проектування літнього ландшафтного театру, що вдало маскує недоліки рельєфу ділянки та робить їх позитивними сторонами. Одна з зовнішніх стін центру слугуватиме великим екраном для відеоінформації. Таке рішення дасть змогу влітку проводити тут різноманітні культурно-освітні заходи під відкритим небом (рис. 6).

Рис. 6. Зовнішній вигляд Міжвузівського об’єкта культури на перехресті вулиць Академіка Сахарова і Княгині Ольги у місті Львові

Заслуговує на увагу проект студентки С. Ценової під керівництвом проф. В.І. Проскурякова та асистента І.М. Копиляка. Ділянка, обрана для проектування Міжнародного міжвузівського центру культури, характеризується добрим транспортним сполученням і знаходиться по вул. Митрополита Андрея на території кампусу Львівської політехніки. Цей об’єкт розташований поміж 1, 4 та 5 навчальними корпусами. Архітектурний образ центру гармонійно вписується в ансамбль навколишньої забудови, вдало поєднує набір необхідних функцій за доволі компактних габаритів. На даху будівлі запроектовано простору терасу, яка виконує роль рекреації, а також може використовуватися під різноманітні культурні акції у теплу пору року. На терасі запроектований

навіс з металевих конструкцій, який покривається тефлоновою тканиною, основною функцією тераси залишається можливість проведення лекційних занять та конференцій (рис. 7).

Рис. 7. Зовнішній вигляд Міжвузівського об'єкта культури на вулиці Митрополита Андрея

Ще однією пропозицією створення міжвузівського об'єкта культури в межах студмістечка Львівської політехніки став навчальний проект студента О. Захарчука під керівництвом проф. В.І. Проскуракова, асистента І.М. Копиляка за участі аспіранта О.Ю. Дмитраш. Ділянка для розташування центру знаходиться у м. Львові на вул. С. Бандери, 32, а (VI навч. корпус), обмежена із трьох боків магістральними дорогами, житловою і громадською забудовою. VI навчальний корпус знаходиться в будівлях, які до поч. 40-х рр. XX ст. належали костелу і монастирю св. Терези. Автор проекту пропонує реконструювати внутрішню структуру будівлі із збереженням автентичності історичних фасадів пам'ятки архітектури, а також змінити вирішення фасадів прибудови 70-х років XX століття. За допомогою цих рішень вдалося створити необхідний простір для можливості функціонування тут Міжвузівського центру культури (рис. 8).

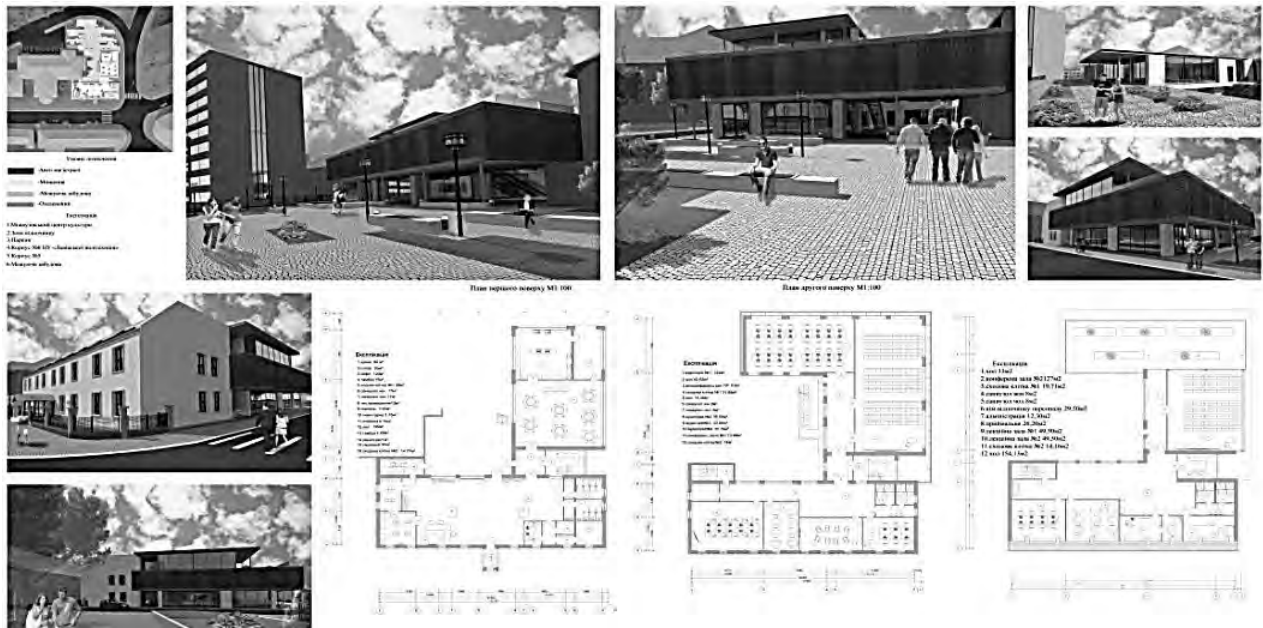

Рис. 8. Архітектурне вирішення Міжвузівського центру культури на вул. С. Бандери у м. Львові

Висновки

Сьогодні в Україні відсутні норми проектування міжвузівських центрів культури, що, своєю чергою, зумовлює потребу в дослідженні таких громадських будівель та пропозиції організації їх внутрішнього простору відповідно до потреб відвідувачів, створення типологічних засад будівель у цьому напрямі, а також схеми розташування таких комплексів у структурі міста. Тому кафедра дизайну архітектурного середовища Інституту архітектури Національного університету “Львівська політехніка” впродовж 2011–2013 років займаються проектуванням таких об’єктів. Все це проекти реального спрямування, а ідеї, використані в них, відповідають вимогам та тенденціям будівництва університетських центрів по всьому світу.

1. <http://www.chicagotribune.com/news/education/chi-edtoday-brilliantidea-012110,0,5916847.story>;
2. Гельфольд А.Л. “Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений”. – М.: “Архитектура – С”, 2006.
3. Ковальська Г. Л. Принципи та методи оптимізації функціонально-планувального розвитку вищих навчальних закладів в існуючій міській забудові: Дис... канд. арх.: 18.00.02 / Київський національний ун-т будівництва і архітектури. – К., 2002. – 167 арк. – Бібліогр.: арк. 156–164.
4. Стасюк О. С. Формування архітектурного середовища вищих навчальних закладів другої половини ХІХ - першої половини ХХ століття (на прикладі Львова): дисертація канд. архітектури: 18.00.01 / Національний ун-т “Львівська політехніка”. – Л., 2003.